

TOIMENPIDEALOITE 63/2000 vp

Kansaneläkkeen leikatun pohjaosan palauttaminen

Eduskunnalle

On kansainvälisestikin harvinaista, että jo tehtyä eläkepäättöstä muutetaan eläkkeensaajan vahingoksi, vaikka eläkkeen myöntämispäätös on virheetön. Työeläkejärjestelmän ja kansaneläkejärjestelmän on väitetty muodostavan suomalaisen kokonaiseläkejärjestelmän. Sen rationalisointiin on pyritty siten, että koko eläke maksetaan pääsääntöisesti työeläkkeenä. Ainoastaan eläkkeen jäädessä tiettyä tasoa pienemmäksi täydennykseksi maksetaan kansaneläkettä.

Laman synnyttämässä paniikissa kuitenkin aloitettiin kansaneläkkeen poistaminen asteittain kokonaan sellaisilta eläkeläisiltä, joille se oli jo myönnetty osana kokonaiseläkettä. Erityisen epäoikeudenmukainen menettely oli niitä kohtaan, joiden eläkettä oli jo kertaalleen leikattu pohjaosan verran eläkkeiden yhteensovituksen yhteydessä. Rationalisoinnin näkökulmasta pohjaosan poistamisen voisi ymmärtää, jos se olisi hyvitetty vastaavana työeläkkeen korotuksena, jotta idea kokonaiseläkejärjestelmästä olisi säilynyt. Epäoikeudenmukainen leikkaus on kohdistunut käytännössä erityisen kipeästi sellaisiin eläkeläisiin, joiden toimeentulon se vaarantaa varsinkin lääke- ja hoitokustannusten noustessa.

Jos olosuhteet pakottavat tulevaisuudessa heikentämään eläketurvaa, se on hyväksyttävissä ai-

noastaan siten, ettei se missään olosuhteissa kohdistu jo myönnettyihin eläkkeisiin ja ansaittuun eläkeoikeuteen. Ikääntyneillä ihmisillä ei ole mahdollisuuksia järjestää itselleen enää lisäeläketurvaa nuorempien tavoin.

Pidämme oikeusvaltion uskottavuuden kannalta välttämättömänä pohjaosan leikkauksen aiheuttaman vääryyden korjaamista varsinkin nyt, kun yhteiskuntaan näyttää syntyneen eläkeleikkaustenkin ansiosta jakovaraa, joka suuntautuu siten, että eläkeläiset jäävät jälkeen muun yhteiskunnan elintason noususta. Syynä on taitettu indeksi. Pohjaosan korjaus on suoritettava nopeasti hallituksen toimenpitein, koska asian vieminen kansainväliseen tuomioistuimeen on hidas tie. Yllättävien eläkeheikkennysten synnyttämän turvattomuuden ja avuttomuuden tunteen on havaittu vaarantavan vanhusten hengen ja terveyden.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin kansaneläkkeen leikatun pohjaosan palauttamiseksi.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 2000

Seppo Kanerva /kok
Leena-Kaisa Harkimo /kok
Tanja Karpela /kesk